

ΥΠΕΡΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΣΤ' ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ «ΦΕΡΑΙ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ-ΡΗΓΑΣ»
Βελεστίνο, 4-7 Οκτωβρίου 2012

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΦΕΡΑΙ - ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Δρ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΠ. ΚΑΡΑΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΦΕΡΩΝ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ-ΡΗΓΑ

ΥΠΕΡΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΥΠΕΡΕΙΑ
ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ
ΑΘΗΝΑ 2014
ISBN: 978-960-6733-17-8

Επιμέλεια: Δρ. Δημ. Καραμπερόπουλος
Μιλτιάδου 3, 14562 Κηφισιά-Αθήνα
www.karaberopoulos.gr

Σελιδοποίηση - Εφαρμογή διορθώσεων: Εθνικό Τυπογραφείο
Εκτύπωση - βιβλιοδεσία: Εθνικό Τυπογραφείο

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΦΕΡΩΝ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ-ΡΗΓΑ
Μιλτιάδου 3, 14562 Κηφισιά-Αθήνα, τηλ. 210 8011066
www.rhigassociety.gr
e-mail: karamber@otenet.gr

Κεντρική διάθεση των εκδόσεων
της Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ
Γραφεία: Χονδρική-Λιανική
Αθήνα: Αβέρωφ 2 Τ.Κ. 104 33 τηλ.: 2105238959
e-mail: info@stamoulis.gr <http://www.stamoulis.gr>

ΥΠΕΡΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΣΤ' ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ «ΦΕΡΑΙ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ-ΡΗΓΑΣ»
Βελεστίνο, 4-7 Οκτωβρίου 2012

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΦΕΡΑΙ - ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Δρ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΠ. ΚΑΡΑΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΦΕΡΩΝ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ-ΡΗΓΑ

Ἰπέρεια,

ὀνομάστηκε ὁ τόμος ἀπὸ τὴν πηγὴ «Ἰπέρεια Κρήνη» τοῦ Βελεστίνου.

Ὁ Ρήγας Βελεστινλῆς στὴ *Χάρτα τῆς Ἑλλάδος*, φύλλο 4, «Ἐπιπεδογραφία τῆς Φεραῆς λεγομένης νῦν Βελεστίνος» σημειώνει «Ἰπερεία Κρήνη λεγομένη Κεφαλόβρυσον», καὶ παραθέτει τὰ ἀποσπάσματα:

«Ἐν μέσῃ τῇ Φεραίων πόλει κρήνη περίφημος ἐστίν, ἣν Ἰπερείαν καλοῦσι. Στραβῶν, βιβ. Θ', φύλ. 439».

«ὦ γῆ καὶ Φεραὶ χαῖρε, σύγγονον θ' ὕδωρ, Ἰπερεία Κρήνη, νάμα θεοφιλεστατον. Σοφοκλῆς».

Οἱ τόμοι *ΥΠΕΡΕΙΑ* τῶν Διεθνῶν Συνεδρίων
«Φεραὶ-Βελεστίνο-Ρήγας»:

Τόμ. 1, 1990

Τόμ. 2, 1994

Τόμ. 3, 2002

Τόμ. 4, 2006

Τόμ. 5, 2010

Τόμ. 6, 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Τιμητική Επιτροπή ΣΤ΄ Διεθνούς Συνεδρίου.....	13
Οργανωτική Επιτροπή ΣΤ΄ Διεθνούς Συνεδρίου.....	14
Πρόλογος.....	15
Αναλυτικό Πρόγραμμα Διοργάνωσης ΣΤ΄ Διεθνούς Συνεδρίου.....	17
Κατάλογος Συνέδρων.....	27
Δημήτριος Καραμπερόπουλος, Το Χρονικό Διοργάνωσης του ΣΤ΄ Διεθνούς Συνεδρίου	31

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΦΕΡΑΙ

1. Δημήτριος Αγνωσιώτης, Το Βελεστίνο και η ευρύτερη περιοχή κατά τη Μέση Εποχή του Χαλκού.....	59
2. Καλλιόπη Αλματζή, Ταφικές πρακτικές στην ευρύτερη περιοχή των αρχαίων Φερών κατά τη Μέση Εποχή Χαλκού και την Εποχή Σιδήρου.....	75
3. Πολυξένη Αραχωβίτη, Ανιχνεύσεις στην ιστορία των αρχαίων Φερών μέσα από τα έργα του αποχετευτικού δικτύου Βελεστίνου.....	95
4. Ρέα Γεωργίου, Αργυρούλα Δουλγέρη - Ιντζεσίλογλου, Πολυδύναμο Κέντρο Αρχαιολογικού-Ιστορικού Πάρκου Φερών-Βελεστίνου.....	115
5. Κωνσταντίνος Δημουλάς, Περί της τύχης της οικογένειας Αδμήτου και Αλκήστιδος μετά τον Άδη. (Ψυχοκοινωνικοπολιτική αναζήτηση).....	119
6. Αργ. Δουλγέρη-Ιντζεσίλογλου, Η εμβέλεια των Φερών και οι διεθνείς σχέσεις των Φεραίων κατά την αρχαιότητα	155
7. Δέσποινα Ευσταθίου, Ελληνοιστικές οικίες Φερών.....	163
8. Χαράλαμπος Ιντζεσίλογλου, Ένα αγγείο του εργαστηρίου της Δημητριάδος στην αρχαία πόλη των Φερών.....	183

9. Ασπασία Ντίνα, Ο Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου Καναλιών.....	193
10. Βάνα Ορφανού, Αργυρούλα Δουλγέρη - Ιντζεσίλογλου, Πολυξένη Αραχωβίτη, Αρχαιομετρική μελέτη των χαλκούχων πορπών από τον ναό του Θαυλίου Διός στις αρχαίες Φερές: Προκαταρκτικά αποτελέσματα.....	213
11. Γιάννης Α. Πίκουλας, Από τις Φερές στη Σκοτούσα.....	223
12. Ιωάννης Πλεμμένος, Από την ευτοπία στην ουτοπία: Οι Φερές της Θεσσαλίας στην Ευρωπαϊκή δραματική παραγωγή (17ος-20ος αι.).....	231
13. Ευαγ. Σταμέλου, Τα μεταλλικά αντικείμενα των Αρχαϊκών, Κλασικών και Ελληνιστικών Χρόνων από τις αρχαίες Φερές.....	245
14. Χαράλαμπος Στεργιούλης, Ένα σχόλιο του Νικηφόρου Γρηγορά (14ος αι.) για τον τύραννο των Φερών Αλέξανδρο.....	259
15. Slawomir Sprawski, Thessalos, Son of Jason and Medea: Pheraian Myths and local identity.....	267

ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ

16. π. Γεώργιος Αλεξίου, Άγιοι που επισκέφτηκαν το Βελεστίνο στα χρόνια της Τουρκοκρατίας.....	275
17. Μάρκος Βαξεβανόπουλος, Καταγραφή και μελέτη των «Γεωλογικών μνημείων» στην ευρύτερη περιοχή Φερών-Βελεστίνου.....	293
18. Γεώργιος Βογιατζής, Οι αρχαίες Φερές και το Βελεστίνο σε χάρτες της Θεσσαλίας..	299
19. Βασιλεία Γιασιράνη-Κυρίτση, Η εμποροπανήγυρη του Βελεστίνου 1885-1935 μέσα από τον τοπικό τύπο.....	307
20. Νικόλας Δελιγεώργης, Στέργιος Ντόντος (1864-1928) δήμαρχος και πρόεδρος Βελεστίνου από το 1905 μέχρι 1917.....	323
21. Παναγιώτης Καμηλάκης, Αντώνιος Γρηγοράκης και το Μνημείο του για τη Μάχη του 1897 στο Βελεστίνο.....	327
22. Βασίλης Κ. Καραμπερόπουλος, Πρόσωπα της περιοχής Βελεστίνου που διακρίθηκαν στην πολιτική, τις επιστήμες και τις επαγγελματικές δραστηριότητες.....	343
23. Χαρίτων Καρανάσιος, Νέα στοιχεία για τον Φεραίο δάσκαλο Νικόδημο Μαζαροράκη τον Θετταλό βάσει της αλληλογραφίας του.....	351
24. Κ.-Π. Κατσιαρδάνη-Τζιοβανέττο και συν., Επιδημιολογικές μελέτες σε θέματα υγείας στην περιοχή Βελεστίνου. Μαθησιακές δυσκολίες και χειρτά παιδιών/εφήβων, κανονικών Σχολείων περιοχής Βελεστίνου.....	371
25. Δημήτρης Κωνσταντάρας-Σταθαράς, Μικρασιάτες πρόσφυγες στο διευρυμένο Δήμο Ρήγα Φεραίου.....	421
26. Λάμπρος Μπόκας, Αναζητήσεις στην ιστορία και ανάδειξη των αξιών του Μαρτυρικού Χωριού Ριζόμυλος.....	435
27. Γεώργιος Νικολάου, Οικονομία και κοινωνία της περιοχής του σημερινού Δήμου Ρήγα Φεραίου την περίοδο 1854-1881 σύμφωνα με ανέκδοτα γαλλικά προξενικά έγγραφα.....	443

28. Κύριλλος Νικολάου, Νέα δεδομένα για το Θεσσαλικό ζήτημα την περίοδο της Συνθήκης του Βερολίνου με βάση ανέκδοτα γαλλικά διπλωματικά έγγραφα.....	455
29. Δημήτρης Στ. Παπαγεωργίου, Στεφανοβίγειο-Λίμνη Κάρλα. Τοπωνύμια.....	467
30. Σταύρος Π. Παπαγεωργίου, Η Εκκλησία του Αγίου Μηνά Βελεστίνου.....	511
31. Απόστολος Παπαθανασίου, Οι Βόρειες Σποράδες, η Εύβοια και η Σκύρος στον Ύστερο Μεσαίωνα. Ιστορική αναδρομή στο χώρο και τον χρόνο (1204-1538)....	547
32. Αικ. Πολυμέρου-Καμηλάκη, Η πολιτιστική και οικονομική δυναμική του Μουσείου Γεωργικών Εργαλείων και Παραδοσιακής Τεχνολογίας Βελεστίνου	595
33. Απόστολος Ποντίκας, Κων. Σμολένσκις, ο θρύλος του Ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 και ήρωας της Μάχης του Βελεστίνου.....	613
34. π. Ιωάννης Στυργγέλας, Αι Φεραί, το Βελεστίνο εις τα Χρυσόβουλα, οδοιπορικά και εκκλησιαστικά έγγραφα	623
35. Ευθύμιος Ταλάντης, Η Μάχη του Βελεστίνου μέσα από τις στήλες την ημερησίας αθηναϊκής εφημερίδας ΕΜΠΡΟΣ.....	629

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΡΗΓΑΣ

36. Αντώνιος Αντωνίου, Η επίδραση του διαφωτισμού στη νεοελληνική σκέψη για τα δημόσια οικονομικά και οι δημοσιονομικές απόψεις του Ρήγα.....	669
37. Λουκάς Αξελός, Η στήριξη τις δικές μας δυνάμεις ως θεμέλιος λίθος της εθνικής στρατηγικής του Ρήγα και όψιμες απόπειρες στρέβλωσης της.....	685
38. Αστέριος Αργυρίου, Τα «πατριωτικά έργα» του Ρήγα Βελεστινλή στο Χρησιολόγιον του Παρπαρίγου. Η ιδεολογική διάσταση του γεγονότος.....	695
39. Χριστίνα Βαμβούρη, Αποτυπώσεις της προσωπικότητας και του έργου του Ρήγα στον επετειακό Τύπο, από τους Βαλκανικούς πολέμους και εντεύθεν.....	709
40. Γιώργος Βλαχάκης, Ρήγας και αρχαία ελληνική φυσική φιλοσοφία: Ένας ζωντανός διάλογος.....	719
41. Γεώργιος Γιώτης, Η παρουσία του Ρήγα Βελεστινλή στα σχολικά εγχειρίδια ιστορίας και λογοτεχνίας της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα	725
42. Ζωή Εξάρχου, Γαλλικές επιδράσεις στο πολιτικό έργο του Ρήγα Βελεστινλή, καθώς και στα Συντάγματα της Ελληνικής Επανάστασης.....	743
43. Πάνος Καραγιώργος, Ποίημα του Κοραή που εσφαλμένα αποδόθηκε στον Ρήγα .	753
44. Μαρία Καραθανάση, Τα Συνέδρια και Ημερίδες για τον Ρήγα Βελεστινλή κατά την επέτειο των 200 χρόνων από τον μαρτυρικό του θάνατο.....	767
45. Αθανάσιος Ε. Καραθανάσης, Ήταν ο Ρήγας Βελεστινλής και μεκτασής-δεξβίσης.....	803
46. Δημήτρης Ι. Καραμβάλης, Μια προσέγγιση στο Θούριο και Ύμνο Πατριωτικό του Ρήγα.....	807
47. Δημήτριος Καραμπερόπουλος, Οι χάρτες του Ρήγα είναι πολιτικοί χάρτες του οραματιζόμενου κράτους του. Αποκρυπτογράφηση των αναγραφόμενων στοιχείων.....	813

48. Δημήτριος Καραμπερόπουλος, Ρήγας Βελεστινλής και Νικόλαος Μαυρογένης. Ήταν ο Ρήγας γραμματικός του και έπαρχος στην Κραϊόβα;.....	831
49. Γιάννης Καράς, Η συμβολή του Ρήγα στη διαμόρφωση της νεοελληνικής επιστημονικής συνείδησης.....	841
50. Γιώργης Κοντογιώργης, Ο Ρήγας και η ελληνική κοσμοπολιτειακή δημοκρατία της οικουμένης απέναντι στην πρωτο-ανθρωποκεντρική νεοτερικότητα.....	849
51. Βασίλειος Κυριαζής, Η επίδραση του Ρήγα στη πολιτική σκέψη των Βαλκανίων. Τα φεντεριλιστικά κινήματα του 19ου αιώνα	859
52. Βασίλειος Κύρκος, «Φυσικής απάνθισμα», κεφ. Ζ΄: Το παράδειγμα του αστρονόμου που έπεσε στο πηγάδι. Σχόλια, παρατηρήσεις.....	869
53. Ελένη Γ. Λεοντσίνη, Έννοιες της ελευθερίας στο έργο του Ρήγα: αρχαία παράδοση, νέος πολιτισμός και κοινωνική ισότητα.....	877
54. Γεώργιος Λεοντσίνης, Η παρουσία του Ρήγα στους επισήμους πανηγυρικούς λόγους της 25ης Μαρτίου από καθηγητές του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διαχρονική προσέγγιση.....	899
55. Ήβη Μαυρομούστακου, Ρήγας Βελεστινλής, Γαλλική Επανάσταση και Γαλλικοί θεσμοί στις εθνικές Συνελεύσεις του μέσου του 19ου αιώνα	917
56. Χρήστος Μερεντίτης, Μιλώντας για τον Ρήγα στα παιδιά Δημοτικού. Η εφαρμογή της διερευνητικής μεθόδου διδασκαλίας και η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης κατά τη διδασκαλία του έργου του Ρήγα.....	927
57. Χαράλαμπος Μηνάογλου, Ρήγας-Πάριος-Κοραΐς: Η πολιτική σκέψη των Ελλήνων 1780-1821	953
58. Στέλιος Μουζάκης, Το Πόρτο Λεόνε ή Δράκο στη Χάρτα του Ρήγα και οι απεικονίσεις του λιμανιού του Πειραιά στους πορτολάνους.....	961
59. Χαρ. Μπαμπούνης και Στέλ. Βατούγιου, Η παρουσία του Ρήγα Βελεστινλή στα ντοκιμαντέρ-παραγωγής της ΕΡΤ.....	981
60. Γεώργιος Μύαρης, Ποίηση και Ιστορία στο έργο του Κυριάκου Χαραλαμπίδη. Η μορφή του Ρήγα Βελεστινλή	993
61. Αθ. Νάκας και Ευαγ. Θωμαδάκη, Το Λεξικό-Γραμματική των Απάντων του Ρήγα (ένα πρώτος σχεδιασμός με βάση την ψηφιοποίηση του έργου του)....	1013
62. Χρίστος Ξενάκης, Στοιχειώδεις γνώσεις μετεωρολογίας στο «Φυσικής απάνθισμα». Εφαρμόζοντας τη θεωρητική γνώση στην πράξη.....	1051
63. Κωνσταντίνα Παναγιωτοπούλου, Τα παιδικά βιβλία που έχουν γραφεί για τον Ρήγα Βελεστινλή.....	1067
64. Δημήτριος Παντελοδήμος, Ο Αρθούρος Γκομπινώ για τον Ρήγα Βελεστινλή και τον Ιωάννη Καποδίστρια	1079
65. Νίκος Παπαθεοδώρου, Το Πολιτικό Νοσοκομείο Λαρίσης «Ο Ρήγας Φεραϊός» ..	1087
66. Πέτρος Πετράτος, Ο Ρήγας στη νεοελληνική λογοτεχνία. Η περίπτωση του Κεφαλλονίτη λυρικού ποιητή Ιουλίου Τυπάλδου	1099
67. Ανδρέας Ριζόπουλος, Ήταν ο Ρήγας Μασόνος; Προσέγγιση σε ένα ψευτοδίλημα... ..	1111
68. Ανδρέας Ριζόπουλος, Η υπογραφή του Ρήγα	1125
69. Σάββας Παρ. Σπέντζας, Ο Ρήγας Βελεστινλής και η Κοινωνική Ηθική.....	1129
70. Απ. Σταβέλας και Αντ. Σμυρναίος, Μιχ. Περδικάρης εναντίον Ρήγα Βελεστινλή: δύο όψεις της αυτής ιδιομορφίας του νέου Ελληνισμού.....	1153

71. Πάνος Ν. Στάμου, Λάμπρος Κατσώνης-Ρήγας Βελεστινλής. Παράλληλες διαδρομές χωρίς συναπάντημα;.....	1159
72. Αθανάσιος Τζιερτζής, Οικουμενικό Πατριαρχείο και Ρήγας Βελεστινλής στα τέλη του 19ου αιώνα: Από την πρόσληψη στο Ελλαδικό βασίλειο του εθνομάρτυρος αγίου Γρηγορίου Ε΄ σε εγκύκλιο Πατριαρχική επιστολή του Ιωακείμ Β΄ περί επανεκδόσεως της «Περιηγήσεως του Νέου Αναχάρσιδος» (1875).....	1171
73. Δημήτριος Τίτσιας, Τα Δικαιώματα του ανθρώπου στη Διακήρυξη του Ρήγα υπό το πρίσμα των σύγχρονων Διεθνών Συνθηκών.....	1201
74. Σπύρος Τουλιάτος, Η έννοια της ελευθερίας στο έργο του Ρήγα Βελεστινλή και τον Ανώνυμο τον Έλληνα	1213
75. Στέριος Φασουλάκης, Ένα σπάνιο φυλλάδιο περί Ρήγα: Η διδακτική αποστολή και η σχολική χρήση του.....	1223
76. Πηνελόπη Φραγκάκη, Η χρήση της ιστορίας στο πολιτικό πρόταγμα του Ρήγα Βελεστινλή.....	1229
77. Αντώνιος Φραγκούλης, Η βιοματική μάθηση ως παιδαγωγικός προσανατολισμός του Ρήγα Βελεστινλή.....	1237
78. Gordana Blagojevic, Ο Πύργος Νεμπούζα (Nebojsa): Από τόπος Μαρτυρίου σε εκθεσιακό χώρο. Ο διδακτικός του ρόλος σε σχέση με τη ζωή και το έργο του Ρήγα Βελεστινλή.....	1249
79. Rum. Komsalova και Agop Garabedian, Η «Ελληνική Δημοκρατία» του Ρήγα Βελεστινλή και οι ιδέες για πολυεθνές κράτος στα Βαλκάνια.....	1257
80. Elena Lazar, Η πρώτη απόπειρα έκδοσης της «Χάρτας της Ελλάδος» το 1885 από τον Θωμά Πασχίδη στο Βουκουρέστι.....	1269
81. Predrag Mutavdzic, Ρήγας Βελεστινλής και οι βασικές ιδέες του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.....	1277
82. Olga Petrunina, Η απήχηση των ιδεών του Ρήγα στην ελληνική πολιτική σκέψη την εποχή της Βαυαροκρατίας.....	1285
83. Kiril Topalov, Η ποίηση του Ρήγα και του Ρακόβσκι, μεταξύ του ζυγού και της ελευθερίας.....	1291